

GLAS

KOT TEDNIK - OD 1. JANUARJA 1956 KOT POLTEDNIK - OD 1. JANUARJA 1960 TRIKRAT TEDENSKO - IZDAJA CP "GORENJSKI TISK" V KRANJU - UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR - GLAVNI UREDNIK: SLAVKO BEZNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Predsednik OK LMS Kranj, Zdravko Krvina, med odkritjem spominke plošče.

Prva večja proslava ob 20-letnici ljudske revolucije na Gorenjskem

Tradicijo je treba prenašati na mlajše rodove

Počastili so spomin prvemu pionirskemu odredu v Sloveniji

Zelezniki, 23. aprila - Danes dopoldne je bila v Zeleznikih prva večja proslava na Gorenjskem v počastitev 20-letnice ljudske revolucije. Preko 700 ljudi se je zbralo na svečani proslavi in je odkrilo spominke plošče v spomin prvemu pionirskemu odredu v Sloveniji "Ratitotec". Med gosti smo opazili tudi sekretarja Okrajnega odbora Zveze borcev tovariša Franca Konobla-Sloveniča, predsednika Okrajnega komiteja LMS Kranj tovariša Zdravka Krvina, predsednika občinskega odbora SZDL Skofja Loka in druge. Zal sta dež in slabo vreme preprečila, da se te svečane prireditve ni udeležilo še več ljudi.

Na govorniškem odru smo opazili tudi preživle člane pionirskega odreda "Ratitotec". Zbranim je govoril član odreda tovariš Marjan Zumer. Tako je dejal: "Okupator je hotel zaslužiti tudi slovensko mladino, prišel je vključevati v svojo organizacijo in mu je to uspelo v mnogih naših krajih. Popoln neuspeh pa je doživel prav na področju Selške doline in zlasti v Zeleznikih, kjer je mladina klub nemški šolnik, sledila vzgladu svojih staršev, starejših bratov in sestra. Na njihovo pobudo pod vodstvom padlega Stefana Lotriča je ustanovila v drugi polovici 1942. leta mladinsko organizacijo in jo imenovala "Rdeča roža". V tem času je bila naša glavna naloga zbiranje orožja in sabotažne akcije. Kot najvažnejši bi omenil dve akciji "Rdeče rože", in sicer: posebej osebnega avtomobila nemškega župana, ki smo ga zažgali v njegovi garaži približno 30 metrov oddaljeni od okupatorjeve postojanke sredi popoldneva in izpraznjen nemškega tovornega avtomobila, naloženega z municijo in orožjem, ki je parkiralo poleg cerkve.

Po aretaciji Stefana Lotriča, smo spomladi l. 1943 ostali člani "Rdeče rože" nekoga dne dobili vabilo, naj se udeležimo sestanka s parizani v Studenski grapi. Ker je bilo naše delo odvisno od simbolne organizacije in čim večjega števila članov, smo na tem sestanku po zgledu partizanov ustanovili ne le na Gorenjskem, pač pa v vsaj Sloveniji prvi pionirski odred "Ratitotec". Sprejeli smo tudi naloge...

Tako je tovariš Zumer opisal še vrsto nalog in akcij, ki so jih opravili člani prvega pionirskega odreda.

Sledil je kulturni program, ki so ga izvajali učenci osemletke iz Zeleznikov in dijaki škofovske Gimnazije. Nastopil je šolski pevski zbor pod vodstvom tovariša Toneta Lotriča in recitatorji. Po

svečani proslavi, na platoju osemletke v Zeleznikih, so vsi prisotni odšli pred šolo, kjer je pokrovitelj današnje prireditve, predsednik Okrajnega komiteja LMS Kranj tovariš Zdravko Krvina, svečano odkril spominke plošče, videsano v skalo. V imenu sedanjega pionirskega odreda na 8. letki je objubil učence 8. razreda Vito Dolur, da bodo to spominke obeležje prvemu pionirskemu odredu čuvali in ga tudi oskrbovali. Popoldne se je vsa mladina Zeleznikov, Skofje Loke in nekaterih delovnih kolektivov z Gorenjske zbrala v Domu telesno-vzgojnega društva Partizan na mladinski plesni zabavi, kjer jim je za ples igral kranjski jazz ansambel. M. Z.

Z občnega zbora ObSS Radovljica

O novem sistemu nagrajevanja in nesrečah pri delu

Radovljica, 23. aprila - Danes je bil v poslopuj ObLO redni letni občni zbor Občinskega sindikalnega sveta Radovljica, ki se ga je udeležilo nad 70 delegatov iz vseh sindikalnih podružnic na območju občine. Po obširnem poročilu Občinskega sindikalnega sveta Radovljica Pavleta Zirovnika, v katerem je opisal delo sindikalnih podružnic in Občinskega sindikalnega sveta v preteklem letu, so delegati največ govorili o novem sistemu nagrajevanja, varnostni službi in higiensko tehnični zaščiti, decentralizaciji delavskega samoupravljanja ter o problematiki zaposlenih žena.

V zvezi z novim načinom nagrajevanja, času izdelovanja novih pravilnikov za razdeljevanje osebnih dohodkov, je bilo poudarjeno, naj sindikalne podružnice zagovarjajo tak sistem, oziroma merila, da bodo čim bolj pravilno stimulirala delavce na proizvodnih delovnih mestih. Nadalje so v razpravi ugotovili, da je stanje obratnih nezdov v letu 1960 sicer nekoliko padlo, vendar je zaradi nesreč pri delu, zgubljenih preko 19 milijonov dinarjev narodnega dohodka. Se večja izguba je

bila zaradi nesreč izven dela. - Poudarjeno je bilo, da nekatera podjetja ne polgajo skoraj nobene skrbi varnosti pri delu, kot na primer podjetje za vzdrževanje proge Lesce, kjer se je poškodovalo kar 37 odstotkov vseh zaposlenih. V zvezi s tem se je pokazalo potrebno, da se pri Občinskem ljudskem odboru takoj namesti inšpektorja za delo, katerega v Radovljici sedaj še ni. - Tako naj bi v prihodnje v samih podjetjih sindikalne podružnice, upravni odbori in delavski sveti več govorili o teh problemih in vplivali, da bo nezdov vedno manj. Tudi Zbor proizvajalcev bi moral tem problemom posvetiti več pozornosti. Decentralizacija delavskega samoupravljanja naj se razširi tudi na manjše delovne kolektive. Ugotovljeno je bilo, da zaradi nezadostnih trgovskih lokalov potrošniki niso pravočasno in pravočasno postreženi. Zato bi bilo verjetno primerno manjše trgovine združevati v močnejše trgovske enote, ki bodo ekonomsko močnejše in sposobne bolj natančno reševati gradnje novih trgovskih lokalov. C. R.

Občinski komite ZK Jesenice o idejno-vzgojni dejavnosti

Posluh za čas in kraj

NE ZAPOSTAVLJATI INDIVIDUALNI ŠTUDIJI IN VZGOJO MLADIH ČLANOV

Nedavno so člani občinskega komiteja ZKS na Jesenicah razpravljali o oblikah in vsebini idejno vzgojnega dela v organizacijah Zveze komunistov. Sprejeli so ustrežne zaključke za sistematično in metodološko idejno vzgojno dejavnost v vrstah ZK v prihodnjem obdobju. V sedanjih razmerah družbeno-ekonomskih in političnega razvoja se čedalje bolj počuti potreba po idejno vzgojnem delu.

Na seji so poudarjali, da se osnovna smer in vsebina ideološkega izobraževanja ne sme gledati ločeno od celotnega našega razvoja in sistema družbenega samoupravljanja. Ne sme se mimo tega, kar se dogaja med ljudmi, v našem družbeno-ekonomskem, političnem in idejnem življenju, ne sme se mimo novih potreb in zahtev, ki jih postavlja socialistična praksa. Zato se sedaj vse bolj oblikuje nova vsebina in kvaliteta dela ideološkega izobraževanja. To je potrebno,

ker hiter razvoj naravnost priganja organizacijo ZK k hitremu obveščanju in pravilnemu političnemu informiranju članstva in državljanov, da bi se kar najhitreje usposobili za samostojno reševanje posameznih družbeno-ekonomskih in političnih problemov svojega okolja in širše skupnosti.

Na letnih konferencah organizacij ZKS je bila postavljena neobhodna potreba, da se išče določena tematska orientacija v ideološkem izobraževanju, ki mora temeljiti na potrebah sodobne prakse na težišču aktivnosti in zanimanju samega članstva ZKS. Razumljivo je, da sedanje ideološko politično delo pogostokrat ni zadovoljevalo vseh potreb, ker je bilo zelo verbalno. Premalo je bilo povezano z vsakodnevno prakso, z neposrednimi interesi in željami članstva ZKS. Zato je nujno, da aktualiziramo programe ideološkega izobraževanja, ki lahko v marsičem prispevajo k odstranjenju znanih pomanjkivosti in slabosti. Kaže se potreba, da vse organizacije in ustanove, ki so odgovorne za idejno vzgojno delo, vskladijo programe ideološkega izobraževanja v organizirano in sistematično dejavnost. Bolj kot doslej je teba krepiti in

razvijati zavode, ki imajo za svojo osnovno nalogo izobraževanje delovnih ljudi.

Hkrati pa je tudi nujno, kot so ugotovili na seji, da tudi sami člani ZKS bolj kot doslej skrbijo za njihovo individualno ideološko in splošno izobraževanje. Le-to pogostokrat posamezniki znatno zapostavljajo. Bolj je treba koristiti splošna sredstva formiranja, ker le tako lahko pričakujemo, da bodo člani organizacije ZKS razširili svoje obzorje in globlje spoznali vsebino problemov, s katerimi se vsakodnevno srečujejo, le tako bodo svoje znanje lažje povezovali s praktično politično akcijo v družbenem življenju.

Nedvomno je, da morajo osnovne organizacije ZKS in posamezni člani ZKS nenehno skrbeti za ideološko-politično izobraževanje novosprejetih članov ZKS. V ta namen je potrebno pogosteje organizirati razne oblike ideološkega izobraževanja, ki bodo nudile novosprejetim članom ZKS neposredno pomoč, da bi se hitreje usposobili in se zavestno vključili v politična dogajanja, kjer delajo in živijo.

Potrebe kažejo na to, da morajo organizacije ZKS pri organiziranju idejno vzgojnega dela imeti izreden posluh za čas in kraj dogajanja. To je osnova, da se lahko idejno vzgojno delo dvigne na višjo kvaliteto raven in da bo hkrati po oblikah in vsebini dela kvalitetno sodobno in da bo zajelo najširši krog članstva ZKS.

Srečko Krč

Z občnega zbora Občinskega sindikalnega sveta v Radovljici

Jutri bodo odprli spomladanski Gorenjski sejem.

Velika izbira blaga

RAZGOVOR S PREDSEDNIKOM UPRAVNEGA ODBORA GORENJSKEGA SEJMA

Kranj, 24. aprila - Kot smo že pisali, bodo jutri dopoldne v Delavskem domu v Kranju odprli prvi spomladanski Gorenjski sejem. Potrošnikom bo od jutri pa do 29. aprila omogočen izreden nakup potrošnega blaga. Na sejmu bodo sodelovala priznana gorenjska in še nekatera druga podjetja iz Slovenije. O tem načinu prodaje in namenu sejma nam je v razgovoru nekaj več povedal predsednik upravnega odbora Gorenjskega sejma tov. IVO SEFIČ. Tako je dejal:

"Upravni odbor Gorenjskega sejma se je odločil, da bo na leto organiziral več prireditev, da bi potrošnikom čim bolj omogočil izreden nakup blaga. Zlasti velja

to ob raznih državnih praznikih, ko maloprodajna trgovska mreža velikemu navalu potrošnikov ni kos. Trgovski lokalni, so prav sedaj pred 1. majem precej polni ljudi, strežno osebje je zato precej bolj utrujeno in razumljivo je, da vsakemu potrošniku potem ni tako ugodno postreženo, kot si je zaželel. To je pravzaprav naš prvi poskus, kjer skušamo z organizacijo izrednega nakupa potrošnega blaga, razbremeniti maloprodajno trgovsko mrežo v prazničnih dneh. Če nam bo pri-

reditve uspela in če bo dosegla svoj namen, jo bomo v prihodnje organizirali še večkrat na leto, v nasprotnem primeru pa ne.

Hkrati bomo omogočili večjim industrijskim podjetjem, da uvrstijo svoje proizvode na tržišče, medtem ko jim je drugače preko maloprodajne trgovske mreže to zelo oteženo. S to prireditvijo, izrednega nakupa potrošnega blaga, ne bomo skušali doseči veliko število izdelkov, marveč bomo stremeli tudi za tem, da bodo podjetja blago prodajala po najbolj ugodnih cenah, sveda nižjih, kot so običajno v trgovini.

Trenutna situacija okoli organizacije izrednega nakupa ni najbolj ugodna, ker nimamo še lastnih prostorov in moramo gostovati v Delavskem domu v Kranju na komaj 1000 kvadratnih metrih razstavnega prostora. Upam pa, da bodo ljudje radi posegali po blagu, saj bo na razpolago velik asortiman izdelkov."

M. Z.

S plenarnega zasedanja občnega zbora ObSS Kranj

Razvoj družbenega sistema zahteva aktivnost sindikatov

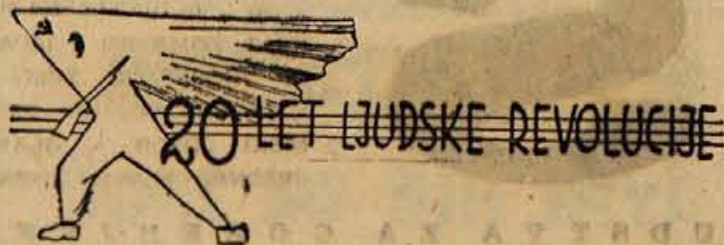
Kranj, 22. aprila - Danes je bilo v prostorih Delavskega doma v Kranju plenarno zasedanje občnega zbora Občinskega sindikalnega sveta Kranj. Razen delegatov so se občnega zbora udeležili kot gostje še predsednik Okrajnega sindikalnega sveta tov. Andrej Verbič, podpredsednik Občinskega ljudskega odbora Kranj tov. Alojz Založnik, sekretar Občinskega komiteja ZK Kranj tovariš Stefan Kadoič in predsednik Občinskega odbora SZDL Kranj tov. Stane Božič.

Jež se je v svoji razpravi omejila na dosežke, ki smo jih dosegli na

gospodarskem področju v obdobju po zadnjem občnem zboru in na vlogo, ki jo imajo pri tem sindikalne organizacije. Poudarila je, da so v pripravah na občni zbor odkrili mnogo problemov, ki bodo morali biti v prihodnje eno izmed najvažnejših torišč dela sindikalnih organizacij. V nadaljevanju svojega poročila je tov. Ježeva naglasila, da decentralizacija de-

Prve dni v tednu še nestalno, potem pa je pričakovati delno zboljšanje vremena.

Solidarne Jesenice

Na dan 24. aprila 1921. leta, ob prvi občinski padli žrtvi železničarske stavke na zaloški cesti v Ljubljani, so jeseniški komunisti organizirali posebno komemoracijo solidarnosti. Na komemoraciji je govoril takratni tajnik Komunistične stranke na Jesenicah tovariš Ciril Košir. Toda zaradi terorja in nasilja nad komunisti, ki je bil po objavi take imenovane Obznanbe, se je Komunistična stranka morala umakniti v ilegalo. V železnarni in drugod so organizirali ilegalne organizacije oziroma celice - trojke.

Napad na Drvar

Na dan 25. maja 1944. leta so Nemci organizirali močan zračni napad in spuščanje padalcev na malo mestece Drvar v zahodni Bosni. Tam je takrat bil Vrhovni štab NOV s tovarišem Titom na čelu. Naši borci so zavrnil celoten napad in uničili padalske enote, da je popolnoma propadel nemški načrt po katerem naj bi, računajoč na znatne svoje izgube, dokončno uničili vodstvo partizanske vojske in zajeli tovariša Tita.

Narodnoosvobodilna vojska je bila takrat v VII. ofenzivi že zelo narasla. Bilo je že 39 divizij, 22 samostojnih brigad, več kot sto partizanskih odredov in drugih enot. Močne bitke so se ta-

Razvoj družbenega sistema zahteva aktivnost sindikatov

(Nadaljevanje s 1. strani) lavskega samoupravljanja ne zmanjšuje vloge strokovnih kadrov v podjetjih, kar nekateri se vedno mislijo. Zavzemala se je tudi za to, da mora biti sindikat kot delavska organizacija zainteresiran za življenje in delo sleherne gospodarske organizacije. Izsledki, ki so jih dale priprave na plenarno zasedanje občnega zbora, so pokazale, da se bodo morale sindikalne organizacije po gospodarskih organizacijah zavzemati tudi za reševanje komunalnih potreb; aktivnost sindikatov naj se torej prenese tudi izven podjetja.

V poročilu se je gov. Ježeva dotaknila tudi vprašanja investiranja s poudarkom na tem, da je treba za negospodarske investicije zagotoviti več denarnih sredstev, ker so te neolodljivo povezane z dvigom življenjskega standarda. Ko je obravnavala delo občinskega zbora proizvajalcev je naglasila, da sindikalne organizacije, ki so kandidirale delavce v ta organ delavske samouprave, nosijo tudi del odgovornosti za njihovo aktivnost. Proti koncu svojega poročila je dejala tov. Ježeva, da je sam razvoj družbenega sistema terja aktivno delo sindikalnih organizacij.

Po poročilu tov. Ježeve so podali svoje izsledke tudi predsedniki komisij za gospodarska in politična vprašanja, za komunalna vprašanja, družbeni standard, za delavsko samoupravljanje in komisije za organizacijsko politična vprašanja.

V izredno živahno razpravo je poseglo več delegatov. Tov. Istenič je govoril o položaju tekstilne industrije in o vprašanju zdravitve Tiskanine in Inteksa. Slednje je obravnaval tudi naslednji govornik, tov. Rakovec, ki je razen tega precej obširno razpravljal o novih gospodarskih predpisih. Tov. Ciril Bren je diskutiral o zavodih s samostojnim financiranjem s poudarkom na organizaciji nagrajevanja, izobraževanju kadrov in o delu sindikalnih organizacij v teh zavodih, medtem ko se je tov. Jože Jensterle doteknil položaja državnih uslužbencev v primerjavi z zaposlenimi v gospodarstvu.

Pred dvomese TVD »Partizan« na Jesenicah je veliko število ljudi...

krat bile v Sloveniji, Istri, Južni Srbiji in skorajda po vseh krajih Jugoslavije. V tisti ofenzivi so zavezniki prvič nudili materialno pomoč našim enotam.

Z Gorenjske v Srbijo

Dne 23. aprila je Pavelić v okviru njegove NDH (Nezavisne države Hrvatske) izdal zakon, s katerim je postavil tudi prebivalce srbske narodnosti, tako kot žide in cigane, izven zakona. V petih dnevih so se morali izseliti. To je bil začetek preganjanja drugih nacionalnosti. Pozneje so prav tam skupno z Nemci napravili načrt, da se Slovenci iz Štajerske, Dolenjske in Gorenjske preselijo v Hrvaško in Srbijo. Razen tega je bilo na istem posvetovanju domenjeno, da se slovenski narod postopoma »germanizira«.

Oba zadnja kongresa SZDL, tako zvezni kakor tudi republiški, sta dala dokaj večjo vlogo osnovnim organizacijam in občinskim vodstvom. Hkrati pa je tudi članstvo SZDL vse bolj pripravljeno aktivno sodelovati v družbenem dogajanju preko organizacij SZDL. Zato je bilo temu treba prilagoditi tudi oblike dela.

Okrajni odbor in tudi občinski odbori so za obravnavanje raznih problemov osvojili sistem predhodnega zbiranja podatkov in gradiva preko izvršnih odborov, stalnih ali občasnih komisij, ali od posameznih strokovnjakov. To je v zadnjem času bistveno vplivalo na živahnost in stvarnejše razprave, ki so povezane z življenjem ter pripomoglo, da so sicer prijemljivi in uresničljivi. Ta način dela se je začel uveljavljati že tudi v nekaterih krajevnih organizacijah. Zlasti so se te oblike dela poslužile organizacije v pripravah na krajevne konference in na nekatere druge širše posvete.

Da bi dosegli večjo vselajenost pri delu različnih organizacij na istem območju, se zlasti v občinskih vsemočneje uveljavlja tudi praksa raznih skupnih posvetovanj in dogovarjanj, kjer se med seboj izmenjajo izkušnje, informacije itd. Zelo uspeša je tudi oblika, da se v občinskih okvirih skicuje ločena posvetovanja tistih organizacij, ki delajo v industrijskih središčih in v vaških predelih.

Manj uspehov je doseženo delo pokazalo v naporih, da bi k raznim razpravam privabili čim širši krog državljanov. Važnejše probleme določenega kraja bi moralo obravnavati čimveč članov. Na množičnih razpravah bi bilo treba izoblikovati stališča.

Pred veliko fluorografsko akcijo na Gorenjskem

Preko 50 milijonov letno za tuberkulozna obolenja

Naloge preventivne medicine so obsežne in je preprečevanje ter zatiranje nalezljivih bolezni le ena izmed njenih dejavnosti. Če prestavimo poglavje zgodovine medicine, vidimo, da je bila borba proti obolenjem z razvojem in napredkom medicinske vede nujno povezana. Od odkritja bacila tuberkuloze (dr. Robert

Ljudje in dogodki

Upor v Alžiriji

Vznemirljivim dogodkom preteklega tedna se je za konec priključil še upor ultrakolonialistov v Alžiriji. V glavnem mestu Alžiru so štirje uporniški generali prevzeli oblast in objavili sporočilo, da bodo vse tiste, ki se zavzemajo za sodelovanje in razgovore s predstavniki alžirske osvobodilne fronte postavili pred vojaško sodišče. S tem so praktično napovedali vojno sedanjemu režimu.

Puč v Alžiru je jasno usmerjen proti volji francoskega ljudstva, ki želi pogajanja z zakonitimi predstavniki alžirskega ljudstva in ki želi, da bi se že enkrat končala sedemletna vojna v tej deželi, ki očitno ne vodi nikamor in povzroča Franciji nove in nove materialne težave in ruši njen ugled v svetu. Uporniški generali želijo zaščititi peščico kolonialistov, ki jim je Alžirija zlasti ja-

ma in je zato nečejo izgubiti. Prav ti alžirski fašisti so tisti, ki so že v preteklosti skušali, ne da bi izbirali sredstva, preprečiti vsak stik med francosko in začasno alžirsko vlado. Ti krogi očitno žele ne le francosko Alžirijo, marveč tudi alžirsko Francijo in so jim sedanji dogodki vsekakor le odskočna deska za osvajanje oblasti tudi v metropoli. Vsaj tako oni mislijo, čeprav verjetno ni človeka, ki realno misli, da bi jim to verjel. Zlasti ne zato, ker je več kot jasno, da za te svoje načrte ne bodo pridobili niti francoskega, še manj pa alžirskega ljudstva.

Sedanji dogodki v Alžiru bodo samo pospešili razširjevanje v uradni francoski politiki sam. Že precej časa je poteklo, kar so Francosi dali de Gaulle mandata za ureditev alžirskega problema na osnovi samoodločbe. Vendar se je general pri

izvajanju tega načrta precej obiral, tako da so ga sedanji dogodki prehiteli. De Gaulle predvsem ni mobiliziral za pravično rešitev naprednih sil v Franciji. Kaže, da je hotel priti do cilja preko za obe strani nesprejemljivih kompromisov. Petkovi dogodki so ovrgli njegovo prizadevanja. Kocka je padla in Francija stoji sedaj pred odkritim obračunom, v katerem je seveda malo verjetno, da bi zmagal alžirski fašisti. Vendar se bo moral general de Gaulle tembolj nasloniti na tiste sile, ki že od vsega začetka podpirajo konstruktivno rešitev alžirskega problema.

Zadnje novice govore o tem, da je general začel hitro ukrepati. Ker so pučisti zaprli vladnega delegata in poveljnika oboroženih sil v Alžiriji, je takoj imenoval novega poveljnika, odredil stanje pripravljeno in dobil široka pooblastila,

da čimprej spet vzpostavi red. Zanimivo je, da so se uporni generali v boju za zaščito ultrakolonialistov naslonili na »tujsko legijo« - torej na plačance, ki so po svojih grozodejstvih zelo znani. V teh enotah so zbrani deklasiranci z vsega sveta, med njimi mnogo bivših pripadnikov SS. To samo po sebi še jasneje kaže pravi karakter »prevrata«.

Alžirski udar je znova potrdil, da osnovno nasprotje, ki razjeda že mnogo let Francijo, še zdaleč ni rešeno. To je nasprotje med interesi in koristmi francoskega ljudstva in alžirskih kolonialistov. Če bo de Gaulle spričo zadnjih dogodkov le sprevidel, da je to nasprotje treba rešiti v korist francoskega ljudstva, potem lahko pričakujemo, da ne bo prišlo le dočasne pomiritve, temveč končno do rešitve tega, za Francijo tako pomembnega vprašanja.

Pred okrajno konferenco SZDL

Kako in kaj delajo?

PRVE IZKUŠNJE ORGANIZACIJ SZDL

Na okrajni konferenci SZDL, ki bo v petek, 28. aprila, bodo razpravljali tudi o oblikah dela organizacij SZDL in o organizacijskih prijemih.

Druga težava pa je v tem, da vodstva posameznih organizacij določenih stališč ne posredujejo članstvu. Dogajalo se je celo, da o določenih stališčih vodstev organizacij SZDL niso bili seznanjeni niti odgovorni člani v družbenih in samoupravnih organih,

kjer bi morali taka stališča podpirati in jih uresničevati.

Te slabosti se odpravljajo z ustanavljanjem sekcij pri krajevnih organizacijah, ki jih je že 136 v celotnem okraju. Te sekcije se ukvarjajo pretežno s komunalnimi problemi, ki so v okviru stanovanjskih skupnosti (o zdravstvu, šolstvu, o zaščiti otrok in o socialnem varstvu in podobno). Na začetku te sekcije še niso do-

bile prave oblike dela in so še bolj podobne nekim komisijam.

O vseh teh in podobnih oblikah dela imajo občinske zlasti pa krajevne organizacije že dokajšnje izkušnje. Zato bo izmenjava predlogov ter posredovanje doseženih uspehov na konferenci lahko bistveno pripomoglo k hitrejšemu izpolnjevanju organizacijskih oblik dela SZDL.

Z občnega zbora Občinskega sindikalnega sveta Jesenice

Proizvajalci naj bodo tudi upravljavci

JESENICE, 23. aprila - Danes dopoldne je bilo tu v Delavskem domu plenarno zasedanje 16. rednega občnega zbora Občinskega sindikalnega sveta. Razen 158 delegatov so se plenarnega zasedanja udeležili še predsednik Občinskega ljudskega odbora Jesenice tov. Franc Treven, predsednik Okrajnega sindikalnega sveta Kranj tov. Andrej Verbič, sekretar Občinskega komiteja ZK tov. Ivan Saksida, predsednik Občinskega odbora SZDL tov. Roman Tršan in predstavniki Občinskih sindikalnih svetov iz Ptujja, Trbovelj in Kranja.

Iz uvodnega referata, ki ga je imel predsednik Občinskega sindikalnega sveta tov. Stefan Nemeček povzeman, da so v okviru letošnjega občnega zbora štiri komisije obravnavale delo in vlogo sindikalnih organizacij v podjetjih. Komisije so tudi s politične strani osvetile sedanje gospodarske probleme s posebnim poudarkom na novo delitve dohodka in decentralizacijo delavskega samoupravljanja. Ko je tov. Nemeček govoril o nekaterih nejasnostih, ki so nastopile v zvezi z uvajanjem novih gospodarskih predpisov, zlasti o dvigovanju cen, je naglasil, da sindikati niso za neko administrativno tišanje cen navzdol, pač pa so za ekonomsko obravnavanje notranjih proble-

mov gospodarskih organizacij. Pri povzemanju osebnih dohodkov delavcev se je treba odločno zavzemati za to, da gospodarske organizacije ne bodo povisovale tarifnih postavk, temveč morajo za povečanje osebnih prejemkov izdelati sistem vrednotenja oziroma merjenja dela. Sam način stimulativnejšega nagrajevanja ni samo vzpodbuda za večjo storilnost, temveč je tudi pot do uvajanja pravičnih socialističnih odnosov v proizvodnji. Vzpredno s tem je predsednik ObSS Jesenice v svojem poročilu navedel, da za delavca ni važno samo to, da se nekaj deli, temveč tudi to, kdo deli in kdo o tem odloča; skratka, delavci nečejo biti samo proizvajalci, temveč tudi upravljavci.

Svoja poročila so na današnjem plenarnem zasedanju občnega zbora podali tudi predsedniki vseh štirih komisij, ki so v pripravi na občni zbor proučevale gospodarske in druge probleme v občini. Po njihovih izjavah se je pričela izredno živahna razprava, v katero je poseglo več diskutantov. Med drugimi je zastopnik sindikalne organizacije Železarno Jesenice poudaril, da ne smemo na nove gospodarske predpise gledati zgolj samo s trenutne ekonomske računice, pač pa je treba upoštevati tudi spremenjene odnose podjetij in uspehe, ki jih bomo prav na podlagi tega sistema lahko v perspektivi dosegli. Tov. Hladnik, delegat sindikalne podružnice železničarjev pa se je v svoji razpravi omejil na položaj Jugoslovanskih železnic in na pogoje delavskega samoupravljanja, ki ima v tej dejavnosti prav gotovo nekaj specifičnosti.

Seminar v Trebiji

V Trebiji je bil seminar za predsednike mladinskih aktivov škofovske občine. Seminarja, ki je trajal tri dni, se je udeležilo 20 mladincev. Razpravljali so o ekonomskem in družbenem razvoju te občine kakor to predvideva letošnji in petletni perspektivni plan in o nalogah mladinskih organizacij v tej zvezi. Najbolj živahno so bile razprave o delavskem in družbenem upravljanju ter o sodelovanju mladine v teh organih. Splošna ugotovitev je bila, da je treba mladino načrtno seznanjati s konkretnimi uspehi in težavami pri družbenem razvoju v posameznih krajih. Tako naj bi mladina lažje sodelovala v raznih organizacijah in se hkrati tudi pripravljala za kandidaturu na jeseniških volitvah v občinske in okrajne ljudske odbore.

BELEŽKA

»Maščevanje« zaradi zdrave kritike

Verjetno ne gre za prvi primer, morda tudi ne za zadnji. Kaj podobnega se bo prav gotovo še dogodilo v kolektivu, ki bo imel časopisne vrstice za zlo in ne za dobronamerno kritiko, ki pokaže napake in delovnemu kolektivu prepreči škodo.

Pred dnevi se je v kranjskem gradbenem podjetju »Projekt« oglasil naš uslužbenec, ki zbira čestitke delovnih kolektivov za 1. maj. Sprejeli so ga nenavadno hladno, kot še nikdar prej, in naš akviziter je takoj stisnil, da jih v Projektu nekaj teži. Pogovor se še niti dobro ni začel, že je nekdo prekinil našega akviziterja:

»Za čestitko smo imeli že pravljenih 35.000 dinarjev, vendar vam jih ne bomo dali, ker ste s sredo, 12. aprila, objavili v »Glasu« silko nekega našega stroja s naslednjim podpisom: Ze več kot je, kar je bila končana gradnja novega obrata Sava na Gašičev pri Kranju. Toda tamkajšnji pripadalec in tudi delavec tega obrata se sprašuje, kako da je gradbeno podjetje »Projekt« pustilo tamkaj enega izmed strojev in za njega nič ne zmeni. - Zaradi malo rje res ne bi bilo treba dvigati prahu tudi v časopisu.«

Našemu uslužbencu skoraj ni smlo verjeti, ko je pripovedoval potek njegovega obiska v »Projektu«. Zato smo se v soboto, 22. aprila, sami pozanimali, kaj je s to zadevo. Po telefonu smo se razgovarjali s tamkajšnjim direktorjem, tovarišem Koprivcem. Pojasnil smo mu zadevo in ga vprašali, če kaj ve v zvezi s tem. Takole nam je odgovoril:

»Kdo je dal vašemu uslužbencu takšen odgovor ne vem. Vsekakor pa dopuščam možnost, da je bilo tako.«

Cepprav je vsak komentar odveč, bomo kljub temu zapisali še nekaj besed.

Zato, ker v kolektivu »Projekt« ni bilo nikogar, ki bi opozoril na nezavaran stroj, zaradi česar nastaja škoda, je to dolžnost opravil naš novinar. Namesto da bi krivca za neodgovornost poselkali v svojem kolektivu, se nekateri, prav gotovo ne ves delovni kolektiv »Projekta«, hočejo na račun pozitivne kritike »maščevati« našemu glasilu s tem, da njihov kolektiv ne bo čestital ostalim kolektivom in delovnim ljudem prvomajskih praznikov v »Glasu«. »Zavidljiv odnos« do tistih, ki pokažejo na napako, namesto, da bi bili prizadeti vsaj tiho, če se nimajo besed za zahvalo. - »Projekt« ni država, državi, zato lahko njihovo delo spremljamo vsi!

TE DNI PO SVETU

Aleksandrija, 23. aprila - Sinoci je predsednik republike Josip Broz-Tito ob 21. uri po jugoslovanski časi zapustil ZAR, osmo in zadnje državo na potovanju po Afriki in odplul z ladjo Galebo v domovino.

New York - V petek, 21. aprila, okrog četrta na deset zvečer je prišla pred postopje generalnega konzulata v New Yorku na svetovni gruča četniško ustaških banditov, ki je v navzočnosti konjenikov newyorške mestne policije s kamenjem razbila okna in vplala četniška in ustaška gesla.

Havana - Potem ko je Kuba doživela nekaj dramatičnih in krvavih dni, v katerih so zlomili puštoposko intervencijo proti tej deželi, vlada zdaj skoraj na vsem ozemlju Kube popola red in mir.

Obisk mladih na Kupljeniku in na Taležu

Bled - Več sto pionirjev blejske osnovne šole je pred dnevi obiskalo znane partizanske kraje in prizorišče bojev v času NOB...

Pionirji ob štafeti mladosti

Iskrene čestitke tovarišu Titu

Kdor si je v petek ogledal Štafeto mladosti, je bil priča, da so štafete palice po Gorenjski nosili v veliki večini naši najmlajši - pionirji...

Tik pod Vrščimom so prevzeli štafeto palico pionirji osemletke iz Kranjske gore in jo nosili tja do Mojstrane. Velikostna slika je bila, ko so potem vse nosilce spremljali s kolesi, okrašenimi s cvetjem.

Tudi najmlajši iz Mojstrane so sodelovali v štafeti. Skoraj ni bilo metra na cesti, kjer ne bi opazili poleg pripadnika JLA ali kakšne druge družbene organizacije...

Tole so napisali tovarišu Titu pionirji gorjanskih vasi: »Pionirji odreda narodnega heroja Borisa Žvana« iz Gorij se priključujemo milijonom naših državljanov in vam želimo, dragi Tito, še veliko zdravih in uspešnih let.

Naše vasi so bile pred 20 leti med prvimi, ki so takoj sledile vašemu klicu k obrambi domovine. Kakor med vojno, tudi danes stojimo pripravljeno, da opravljamo naloge, ki nam jih narekuje naša socialistična skupnost!

Igra

Otroci dajmo, veselje se igramo, plešimo, tecimo in Mirka ulovimo. Mirko teče, nekaj reče, na mostiček skoči, a mostiček poči.

V grabnu Mirko zdaj sedi, z lica solza se cedi. Toda kmalu dobro je, glej, kako naznehe se. Brž zavrišča, Tine pisika, spet veselo se igramo, ker vsi Mirka radi imajo.

Replac Dušica 6. a r. osnovne šole »Staneza Zagarja« Kranj

Eksplozije kot uspavalno sredstvo

John Whitewater iz Collingridge v Angliji je stal te dni pred sodiščem zaradi kaljenja nočnega miru. Whitewater je vsak večer z detonacijo mu služil kot uspavalno sredstvo.

Strah pred goloto

Med drobnimi vestmi iz provinc je londonski dnevnik »Daily Mail« objavil te dni naslednje: »Občinski svet mesteca Wallaala je odbil predlog, da bi okrasili novi plavalni bazen z lesenim kipom gole ženske. Obrazložitev: Občinski možje se bojijo, da si ne bi mladina ob njem - prižigala vzgajalce.«

Orjaški mavroh

Gobarji so te dni že prišli na svoj račun. Zanje se je že pričela sezona. Aprila in prve dni maja rastejo ob potokih smrčki - mavrohi. Gobarji trdijo, da je smrček očvrt z jajčkom prava poslastica in da ga ne moremo primerjati z nobeno izmed ostalih užitnih gob.

Peter Sajovic iz Mlake pri Kranju pa je imel v petek, 21. aprila, nenavadno srečo. Našel je smrčka, težkega 14dkg in visokega nič manj kot 16 cm! Dosele redek primer za naše kraje, kakršnega gobarji skoraj ne poznajo, saj je mavroh običajno visok le 5-6 cm. Na sliki orjaški mavroh, ki ga je v naše uradništvu prinesel tovariš Likoazar, ki je skupno s Sajovicem v petek nabiral smrčke.

Nenavadna razstava

»Philipsa 1961« je naziv ene najnovejših razstav, ki jih je dočel Berlin, 151 abstraktnih iz devatih delov se je udeležilo razstave vozovnic, razglednic, etiket za kovčke in steklenice, pivskih podstavkov in ikastic za vžgalice z vsaga sveta. Največja dragocnost razstave je bila ikastic za vžgalice iz leta 1830, vredna okoli 10 milijonov dinarjev.

Razstava je dobila svoj naziv po filumanih - zbirateljih ikastic za vžgalice - za razliko od filatelistov, ki zbirajo znamke.

Boji na morju

V drugi svetovni vojni je bilo »na delu« 2300 podmornic. Potopile so 870 vojnih ladij in 26 milijonov ton trgovskega ladjstva. V bojih je bilo uničenih 1300 podmornic. Najhujše so bile nemške podmornice - uničile so 230 vojnih in 2770 trgovskih ladij (zavezniki so jim poslali na dno 181 podmornice). Ameriške podmornice so potopile 214 vojnih in 1200 trgovskih ladij.

Se ena kokošja

Na Cilovčevem dvorišču blizu Drniša imajo kokoš, ki si je privoščila »razkošje« in nesla jajca kar na gnoju pred hlevom. Tega domači niso vedeli. Nekega dne so piščanci pričivali pred gospodinjno. Ker je bila kokoš vedno na paši in ni nikoli kazala obnašanja koke, se jim je čudno zdelo. Ko so v gnoju našli lupine, se jim je posvetilo. Gnoj je bil ravno toliko topel, da so se zvalili piščanci.

MALE ZANIMIVOSTI

Ugotovljeno je, da se žene veliko prej naveličajo televizijskih prenosov kot moški, zato si tudi veliko dalj držijo pri televizijskih sprejemnikih.

V Libanonu tiste ženske, ki niso končale osnovne šole, nimajo volilne pravice. Taki predpisi veljajo tudi na Portugalskem. Druge žene nimajo volilne pravice v dveh evropskih državah (v vici in Lichtensteinu), prav tako v dveh ameriških, treh afriških in v osmih azijskih državah. V raznih državah so ugotovili, da imajo žene veliko bolj življive rokopise kot moški. To velja tako za visoko izobražene, kakor tudi za tiste, ki imajo samo nekaj razredov osnovne šole.

Blejski pionirji niso mirovali. Ogledimo si kaj so napisali v čestitki tovarišu Titu za 69. rojstni dan: »Pionirji in mladinci odreda »Staneza Rozmana« na Bledu se pridružujemo čestitkam vseh jugoslovanskih pionirjev in vam želimo še mnogo srečnih let. Želimo, da bi nas še dolgo vodili po poti uspešnega razvoja pri gradnji socialistične domovine in po poti utrjevanja svetovnega miru.« Takih čestitk je bilo še več.

Sami bodo zgradili športno igrišče

Solsko poslopje v Cerkljah je že zelo staro in tako seveda brez telovadnice. Ob slabem vremenu se telovadnice ure odvijajo kar v majhnem, slabem - skratka za telovadbo povsem neprimernem prostoru, ker boljšega za ta namen pač ni dobili. Ob lepem vremenu so učenci telovadili na dvorišču ali na travniku.

V lanskem letu pa so se odločili, da si zgradijo pravo športno igrišče. Z vsa vneto so se lotili dela. Dodeljeni prostor so hitro zravali in navozili nanj debelo kamenje za trdo podlago. Težki kamniti valjar so kar sami vozili po igrišču gor in dol, da se je kamenje dobro utrdilo. Učenci celega razreda so se morali upreti vanj, da so ga lahko premaknili z mesta.

Pred dnevi sem cerkljanske pionirje obiskala in pogledala, kako napreduje njihovo delo. Povedali so mi, da bi najpozneje AVTOMATIČNO OKNO

Neki ameriški inženir je izdelal okno, ki se odpre, če je zunaj lepo vreme in spet zapre, če začne deževati ali pa zapiha veter. Mehanizem za odpiranje in zapiranje okna usmerja elektronska naprava, ki je občutljiva na spremembe temperature in vlažnosti zraka. Naprava zapre okno tudi tedaj, kadar je v zraku preveč prahu, dima ali izpušnih plinov. Za sedaj so takšna okna namenjena predvsem bolnišnicam in poslovnim prostorom.

Največji helikopter Na moskovskem letališču so pred nedavnim pokazali največji helikopter, ki so ga doslej zgradili na svetu. Težak je 40 ton in ima prostora za 80 ljudi, razen tega pa še 5 mest za člane posadke. Pogonjena ga dva plinskoturbinska motorja - vsak ima po 4600 konjskih moči. Maksimalna hitrost tega kolosa je 230 km na uro.

DOKUMENTI DOKUMENTI DOKUMENTI

AUSCHWITZ Dnevnik taboriščnega zdravnika

Rasna teorija tretjega rajha je odredila cigane v skupino »podljudi«. S stališča »ohranitve čistote nordijske rase«, katero je treba doseči, so cigani ljudski škodljivci in tako so jih z vseh strani države zavlekli v Auschwitz. Tu žive v enotnem družinskem taboru, vsi: možje, ženske, starci, otroci.

Okrog štiri tisoč petsto jih je. Ne delajo nič, le nekaj jih opravlja službo paznikov v židovskem taborišču. To svojo prednost izkoriščajo, kakor mi je povedal francoski kolega, z izredno grozovitostjo, kakršne si človek niti zamisliti ne more.

V ciganskem taborišču je baraka za poskuse. Njen voditelj je profesor dr. Epstein, privatni docent s prške univerze, svetovno znan specialist za otroške bolezni.

Poskuse, ki jih tu delajo, delijo v tri skupine. Raziskave o dvoječkih, ki so jo začeli povsod po svetu uvajati posebno po rojstvu kanadskih petork; preiskava biološko dokazljivih bolezenskih vzrokov rasti pritlikavcev in končno raziskave bolezni »noma« in možnosti njenega zdravljenja. Ta strašna bolezen je sila redka, pri otrocih v ciganskem taboru pa se je pojavljala tako pogosto, da so se odločili za študije o njej.

Doslej so domnevali, da pospešujejo »noma« tifus, difterija in škrlatinka ali ošpice obenem s podhranjenostjo. Vse te pogoje so imeli tudi češki, poljski in židovski otroci in vendar so za »noma« obolevali le ciganski otroci, pri katerih so ugotovili podedovano sifilis. Pri vseh ostalih trocih, ki niso imeli te podedovane bolezni, niso nikoli mogli ugotoviti obolenja za »noma«.

Uvedli so zdravljenje, ki obeta popolno ozdravitev. Je to kombinirano zdravljenje z neosalvarzanom in vceptivno malarije.

Moj tovariš mi pripoveduje tudi o dr. Mengeleju. Vsak dan prihaja v barako za raziskovanje. Z največjim zanimanjem sledi izvajanju dveh zdravnikov, z velikim zanimanjem si vedno ogleda tudi slike, ki jih o obolenju dela slikarica Dina, ki je Pražanka in je na glasu, da je velika umetnica. Dr. Mengele prebije menda mnogo ur v baraki za raziskovanje v ciganskem taborišču.

Zdaj ga skozi tri ali štiri žične ograde vidim stati na tako imenovani judovski rampi, kjer spet stoji vlak z ogrskimi deportiranci. Po njihovi elegantni obleki in njihovih aktovkah spoznam, da prihajajo iz velenja. Pripadajo zastopnikom kulture in civilizacije - in to je pač ves njihov zločin. Ves njihov zločin...

Se več ur imam ta dan časa razmišljati o tem in še o mnogočem drugem: v kateri baraki sta pač moja žena in hči? Kakšna usoda jima je namenjena, kakšna meni in kaj občuti človek, ko stoji neposredno pred neizbežno, strahotno smrtjo. In ali morda le ni še kakšne možnosti rešitve...

To je bil moj prvi dan v Auschwitzu.

Dolg voz, ki so ga vlekli ljudje, je obstal pred barako za obdukcije. Mrliška komanda razloži dvoje trupel; na njunih prsni je napisano: z. s., za sekcijo. Nadzornik 12. barake mi dodeli inteligentnega francoskega zapornika. Z njegovo pomočjo položim prvo truplo na secirno mizo. Okrog mrtvočevega vratu je ovit močan črn kabel. Zapornik se je tedaj obesil ali pa so ga obesili. Ko preiščem še drugega, ugotovim, da je povzročila njegovo smrt električna visoka napotost. Po majhnih okroglih rdečevioličasto obrobjenih kožnih ožganinah se da to kaj lahko ugotoviti. Ali je planil prostovoljno v bodečo žico, nabitto z električnim tokom, ali pa so ga pahnili vanjo? V Auschwitzu je kaj lahko mogoče i eno i drugo. Obe trupli je izbral dr. Mengele kot izpitni material zame. Ze vnaprej mi je nedvoumno izjavil, da bom moral zelo paziti, če bom hotel opraviti delo zadovoljivo. Vem torej, za kaj gre. In paziti hočem!

DOKUMENTI DOKUMENTI DOKUMENTI

Charles McCormac

11

BEG IZ SINGAPURA

»Narednik, 205. eskadrila je imela Cataline in te so letale iz Singapura. To vemo. Kje je zdaj njihova baza?»

»Ne vem, gospod.«

»Lažnivec.«

Spet je pokimal stražarju. Skušal sem se umakniti udarcu, a mi ni uspelo. To je bila napaka, ker me je puškinjo kopito zadelo na čelu, tik nad očesom. Čurek krvi se mi je pocedil po licu in čutil sem, da mi mreso nad vekami oteka. Moral bom prepričati oficirja, da s tepenjem ne bo dosegel pri meni ničesar.

»Postušajte,« sem rekel. »Če me hočete kaznovati, ker sem streljal še po predaji, dajte, končajte to stvar. Ne vem, kaj bi steer še radi od mene. Povedati vam ne morem ničesar, ker sem samo narednik.«

Oficir je odrinil papirje, se obrnil in gledal skozi okno. Imel sem občutek, da me noče pogledati, ko je prijazen rekel:

»V rodu, narednik.«

Umolknil je, še vedno gledal skozi okno nekam v daljavo in potem spet spregovoril:

»Narednik, bi radi srečali svojo ženo?» Zaprodil mi je sapo. Nejeverno sem buljil vanj. So prijeli Pat? Mar lahko verjamem temu človeku? Ko mu nisem odgovoril, se je obrnil in me opazoval s priprtimi očmi.

»Lahko vam pripravimo to srečanje.«

»Moje žene ni tu.«

Eden izmed stražarjev me je pograbil za roke, drugi pa me je medtem suval s puškinim kopitom v trebuh. Zdaj sem po neumnosti izgubil živce.

»Vi, barabe!« sem vpil. »Ne morem odgovoriti

na vašo prekleto vprašanja. Ne vem, kaj naj odgovorim. Šaj vam pravim, da ničesar ne vem!« Mehek glas pa je nadaljeval, ko da ne čuje tega, kar sem rekel.

»Kdaj je odšla vaša žena?»

Nisem mu odgovoril. Eden od stražarjev je skrčil koleno in me krepko brenil z njim v želodec, da so mi sline zalile usta. Ko sem se naglun naprej, me je z udarcem po ustih sunil nazaj.

»Kdaj je odšla vaša žena?»

Kaj se bo zgodilo, če mu povem? Sedm tednov je že minilo, odkar je odpisala »Wakefield«. Ze dolgo je morala biti Pat na varnem.

»Konec januarja.«

»Kam je bila namenjena?»

»Ne vem.«

»Nov udarec.«

»S katero ladjo se je odpeljala?»

»Z »Wakefield«.

»Koliko ljudi se je odpeljalo s to ladjo?»

»Ne vem.«

»Kje so starši in sorodniki vaše žene?»

»Ne vem.«

Mojemu izpraševalcu se je stemnil obraz. Sunovit je potegnil s prsti po nosu, potem pa rekel z mehkim glasom:

»Povedati vam moram, da se je »Wakefield« potopila. Ostalo je le nekaj preživelih. Če je vaša žena med njimi, vas bom peljal k njej. Toda poprej morate odgovoriti na moja vprašanja.«

Če je vaša žena med njimi? Če? Torej je lagal takrat, ko je rekel, da je Pat živa! Oh, moj bog, kaj naj verjamem! »Wakefield« se je potopila - le nekaj preživelih. Postalo mi je slabo. Soba se je zavrtela in le megleno sem videl, kako je oficir vstal in šel okrog mize proti meni. Potegnil je meč iz nožnice. Stal je pred menoj. Ne vem, ali je prenikal meč ali ne, toda tako se mi je zdelo, kajti moje oči niso več dobro videlo. Spet so mi potegnili roke na hrbet. Bil sem »brez moči«. Oficir je zarezal z mečem po mojem obrazu. Naglo sem se

obrnil, toda nisem se mu mogel ubraniti. Zadel me je pod desnim očesom, da je zazijala globoka rana in da se mi je vtila kri po ustih in srajci. Obupano sem se boril in skušal broniti enega izmed stražarjev v dimlje. To je bila napaka, ker so me še krepkeje zgrabili in brenili v trebuh. Potem sem skušal bijavati, a ni šlo. Drugič je zakročil meč pred mojim obrazom. Rad bi stisnil glavo med ramena. Rečilo se mi je zarezalo ostro pod ustnico. Nov curek krvi, ki je tekel po vratu. Ustnice so se mi nemočno pobešile.

»Mi boste zdaj odgovorili?»

»Kaj hočete od mene?»

Vzdihnil je, položil meč na mizo, potem pa nekaj zapovedal obema stražarjema, ki sta me še bolj irdo prijela za roke. Šel je spet na drugo stran mize.

»Dobili smo obvestilo, da so nam vaša žena in njena družina nevarni.«

»Kako naj bo moja žena nevarna za vas? Šaj je vendar samo deklet, ki ne ve ničesar o vojni.« Moj glas je bil pridružen in hrupav.

»Njena družina je nevarna. Ali je na Borneu?»

»Ne vem.«

»Odgovorite!«

»Ne vem.«

»Vi ste radijski tehnik?»

»Da.«

»Kaj pa je oče vaše žene?»

Vedel sem, da je bil nadzornik telegrafa in radia v Kuchingu, v Saravaku. Ali mu bo škodovalo, če bom to povedal? Nisem več mogel jasno misliti. Soba se je zibala okrog mene. Bojje je biti previden! Bedasto sem zamrmral:

»Ne vem, kakšen poklic ima.« To je bil res idiotski odgovor.

»Lažnivec!«

Serija udarcev je padla po mojih ustih. Diesni so mi zatekle, ustnice pa so bile debele ko sazlado. Potem se mi je spet stemnilo pred očmi.

Ko sem prišel k sebi, je bil oficir še vedno tu in me opazoval.

»No, ali mi boste zdaj odgovorili?»

Trapasto sem stjal vanj in skušal nekaj reči, a za to nisem imel več moči. Šišal sem le čudno grganje, ki mi je prihajalo iz grla. Glava mi je padla naprej spričo novega udarca po tliniku. Potem pa je prišel odročujoči vrtnec omedlevice, v katero so se potopili soba in japonski obrabi v njej. Šišal sem samo še počej, odmevajoč kresceno, ko sem se nezavestno zvrnil na tla.

Nikdar ne bom zvedel, kako dolgo sem ležal tu. Ko sem prišel k sebi, sem bil sam. Počas in previdno sem se zganil in spet občutil svoje telo in ude. Obradil sem glavo sem in tja. Prevzela me je mučna bolečina. Dez nekaj časa, ko sem že skušal seesti, sta prišla dva japonska vojaka, me zgrabila za noge in vrgla po stopnicah na sveži zrak (bila je že dnevna svetloba), da sem obležal kot razbita krojaška lutka. Oficir pa je prišel za menoj, z roko na meču. »Se še bova videla,« mi je rekel. »Prihodnjic boste bolj pametni.«

Potem so me stražarji potinili na zaplenjen britanski tovornjak. Ko smo se odpeljali, sem z znaki poprosil enega izmed njih za krpo, da bi si očistil obraz, ki je bil poln strjene krvi. Naneslo tega sem dobil udarec po ustih, da se mi je spet pocedila gosta in lepljiva kri. Moje roke so bile krvave, ščetine v bradi tudi, pa srajco, kračke hlače in celo noge sem imel krvave. Moje ustnice pa so bile prav po zamorsko debele.

Tovornjak se je ustavil na singapurski železniški postaji in moral smo hoditi dalje peš. Medtem se je že stemnilo in deževalo je. Stajno sem se tresel od mrazice in bljuval kri ter sluz. Imel sem občutek, da se me loteva napad malarije. Napeto sem premišljeval, ali bi pokusil pobegniti. Toda za to se mi ni preslab in če bi me ufeil - kar je bilo zelo verjetno - bi me spet totki. Tega pa ne bi prenesel. Tako sem se spotikal s stražarji pet dni.

Oficir je spet našel staro temo. Nisem odgovoril. Čakal je, potem pa nadaljeval:

NAŠ RAZGOVOR

Nekdaj in danes

Ze v poročilu na prvi strani smo omenili, da so se včerajšnje proslave v Železnikih v spomin prvemu pionirskemu odredu v Sloveniji, udeležili tudi nekateri preživeli člani odreda. Izkoristili smo to priložnost in enega izmed njih zaprosili za kratek razgovor. Naši prošnji je bil rad odzval Janko Garnier. Takole je odgovorjal na vprašanja:

-Kje pa ste danes zaposleni? -Delam v tovarni »Niko« v končni montaži izdelkov. -Kaj ste po poklicu in kje ste si pridobili kvalifikacijo? -Po poklicu sem kovinostrukar in sem se izučil v vojaškem internatu v Ljubljani. -Zanima nas, kaj menite o novem načinu nagrajevanja v vašem podjetju? -Grupni sistem nagrajevanja se je pri nas sedaj kar dobro uveljavil. Kdor več naredi, več

dobi. Upoštevana je pri vsakem delavcu še kvaliteta izdelkov in čim manjši izmet. Osebnostem s tem načinom nagrajevanja zadovoljen. -Sezona dopustov se pravzaprav bliža z vso naglico. Zato nam povejte, ali je sindikalna podružnica v vašem podjetju v zvezi z letovanjem vaših delavcev kaj sklenila? -Naša sindikalna podružnica se je vključila v občinsko počitniško skupnost in ima skupno z ostalimi podjetji svoj počitniški dom ob morju. Menim, da so za letovanje delavcev vse preskrbeli. -In kaj si želite? -Želim, da bi naš delovni kolektiv dosegel še večje delovne uspehe in hkrati, da bi bil srečen v krogu svoje družine. M. Z.

TELESNA KULTURA

Uspeh kranjskih judoistov

Državni prvak — Ljubljana — premagan

Kranj, 23. aprila — Danes dopoldne je bilo v avli OLO III. kolo republiškega prvenstva v judu. Srečali sta se ekipi državnega prvaka Ljubljane in domačega Triglava. Čeprav je bil pričetak dvoboja s precejšnjo zamudbo (delegiranega sodnika iz Ljubljane sploh ni bilo), gledalci kljub temu niso bili nezadovoljni, saj so videli lepe borbe, razen tega pa tudi nepričakovan uspeh domačinov, ki so odpravili državnega prvaka z rezultatom 13:11. Rezultati posameznih srečanj: Blaznik — Vilfan 1:1; Hostnik — Pišlar 2:0; Slabe — Sterk 1:1; P. Govec — R. Jakelj 0:2; Stare — Pogačnik 0:2; Bavec — M. Jakelj 2:0; Hostnik — Vilfan 2:0; Blaznik — Pišlar 1:1; P. Govec — Sterk 0:2; Slabe — R. Jakelj 2:0; Bavec — Pogačnik 1:1; Stare — M. Jakelj 1:1. Sinoči pa je bilo v istem prostoru II. kolo prvenstva, in sicer med domačim Triglavom in Olimpijo iz Ljubljane. Tudi v tem srečanju so prepričevalno zmagali domačini — rezultat je bil 16:8. Rezultati posameznih srečanj: Blaznik — Zevnik 1:1; Molan — Ratej 1:1; Slabe — Gale 0:2; Kavčič — Subic 2:0; Bavec — Modic 2:0; Stare — Suklje 2:0; Molan — Zevnik 1:1; Blaznik — Ratej 2:0; Kavčič — Gale 0:2; Slabe — Subic 1:1; Stare — Modic 2:0; Bavec — Suklje 2:0. — V obeh srečanjih so prvoimenovani Kranjčani.

NASA SPORTNA PROGNOZA

Pari za sedmo kolo

Triglav: Mirja, Naklo; Prešeren, Skofja Loka; Triglav B, Mladost; Senčur, Tržič; Jesenice in Rudar: Slovan.

Moška republiška rokometna liga

Grobi Mariborčani

Kovinar: Mladost 10:9 (6:5)

Maribor, 23. aprila — Na igrišču Kovinarja na Tezmem sta se danes srečali v prvenstveni rokometni tekmi slovenske lige moštvi Mladosti iz Kranja in Kovinarja iz Maribora. Sodniku Ajdu iz Maribora sta se ekipi predstavili v naslednjih postavah: KOVINAR — Suša, Naraglav, Robnik (1), Male, Popovič (2), Breznik (3), Medved, Saletel (3), Vogne, Apramnik. MLADOST — Cebulj, F. Rebolj (1), Poljka (2), Ankele, Sotelišek P., Juvan (2), Sotelišek (4), St. Bregar, J. Bregar. Na »vročem« igrišču so se kljub močnemu navijanju domačih gledalcev prvi znatni gostje iz Kranja in prišli v vodstvo z 1:0. Toda zaradi precej grobe igre Mariborčanov, so kmalu domači izenačili in od tedaj naprej sta se moštvi stalno menjavali v vodstvu. Spet se je pokazala stara tradicija igralcev Kovinarja, da hočejo z grobo igro na domačem igrišču onemogočiti nasprotnika. Omeniti moramo, da je sodnik Ajder delal zelo grobe napake in ji po svoji krivdi začel tekmo s polurno zamudo. Tekma je potekla v precej napetem vzdušju. Kljub grobemu igranju domačinov, so se Kranjčani požrtvovalno borili in ponovno je prišla do izraza njihova fair igra, saj je znano, da je kranjska ekipa najbolj disciplinirana v republiški moški rokometni ligi.

Gorenjska rokometna liga

Po dveh letih poraz Tržiča

Kranj, 23. aprila — Današnje 11. kolo v Gorenjski rokometni ligi je bilo polno presenečenj. Prav gotovo se ni nihče nadejal, da bodo borbeni Tržičani pustili v Kranju in igri z Iskro obe točki. Prav tako je presenečilo Sava, ki je trenutno še vedno na zadnjem mestu in je z drugo plasirano Mladostjo igrala neodločeno 6:6. Prav tako so nas presenetili mladi igralci iz Križ, ki so osvojili točko, čeprav so igrali z zelo dobro ekipo Borca iz Kranja. Na Golniku smo pričakovali, da Duplje ne bodo imeli težkega dela s popolnoma pomlajeno ekipo Storiča. Toda Duplje so morale na presenečenje oditi z Golnika brez izkupilca. Po vsem tem bo postalo prvenstvo v naslednjih kolid še bolj zanimivo in pestro. Položaj na lestvici se je tudi nekoliko spremenil.

ISKRA: TRŽIČ 19:8 (6:5)

Kranj, 23. aprila — Mladi igralci Iskre so zaigrali z velikim poletom in zasluženo zmagali. Tržič je igral slabo in je tokrat nastopil sicer brez najboljšega strelca, kar pa ga ne opravičuje za tako visok poraz. Vsekakor je to veliko presenečenje.

MLADOST B: SAVA 6:6

Kranj, 23. aprila — Na težkem, blatnem terenu, sta se moštvi zagrizenoborili za zmago, vendar je bil rezultat ob koncu srečanja neodločen, kar ustreza dogodkom na igrišču.

KRIŽE: BORAC 8:8 (8:2)

Tržič, 23. aprila — Križe so danes, zlasti v prvem polčasu, odlično zaigrale in so zasluženo osvojile točko.

STORIČ: DUPLJE 13:5 (8:2)

Golnik, 23. aprila — Po truh tednih so Golničani spet nastopili v popolnoma pomlajeni postavi. Zaigrali so odlično in visoko premagali Duplje z rezultatom 13:5. Jože

Zadnji športni rezultati

I. ZVEZNA NOGOMETNA LIGA

Sarajevo: Reka 3:1; Dinamo: Beograd 2:0; Split: Večič 1:1; Radnički: Crvena zvezda 1:3; Partizan: Hajduk 4:0; Vojvodina: Vardar 2:1

II. ZVEZNA NOGOMETNA LIGA

Triglav: Borac 1:5; Celik: Zagreb 2:1; Proleter: Zeleničar 0:1; Sibenik: Sloboda 0:0; Lokomotiva: Karlovac 1:2; Varteks: Trošnjeva 2:0

SLOVENSKA CONSKA NOGOMETNA LIGA

Gorica: Slovan 0:0; Mirja: Rudar 0:3; Olimp: Triglav 0:0; Maribor: Nafta 1:0; Krim: Klavžar 0:1; Ljubljana: Sobotič 4:0

Slovenska conska nogometna liga

Brez golov na „Olimpu“

Olimp: Triglav 0:0

Prve minute so potekale obojestransko precej zmedenno. Prva nevarna situacija pa je bila, ko je Stane Brezar streljal proti strel s 17 metrov v svojem značilnem slogu, vendar je zadel le prečko. Dve minuti kasneje je Krašovec lepo podal v kazenski prostor domačinov, toda štular je zgrešil žogo. Kmalu za tem so bili trije koti v korist Triglava, ki so močno oblegali domačine, vendar so vsi ostali neizkoriščeni. Za temi dogodki pa so prevzeli ofenzivno domačini, ki so jo obdržali ves prvi polčas. Neiznajdljivi napadalci domačinov in dobra obramba Kranjčanov pa je dala rezultat prvega polčasa — 0:0.

OLIMP: Kranj, Hojnik, Beltram, Dimitrovič, Posinek, Grum, Ferme, Založnik, Florjanc, Martijan, Cafuta. TRIGLAV: Galič, Mesarič, Rozman, Dagarin II, Brezar II, Norič, Siladji, Krašovec, Brezar I., Štular. Začetni udarec so izvedli Kranjčani.

Gorenjsko nogometno prvenstvo

Jeseničani v vodstvu

Jesenice: Mladost 3:1 (1:1)

Jesenice, 23. aprila — Gorenjsko nogometno prvenstvo se je danes pravzaprav šele začelo. Namreč z današnjim srečanjem med Jeseničani in kranjsko Mladostjo, dvema favoritoma za prvaka, je bil uvod v zadnja kola, ko se bodo v prihodnjih nedeljah še srečali vodilni s prvenstvene lestvice. Toda z današnjo zmago so morda Jeseničani najbližji željenemu cilju, saj so danes kljub delovnemu in zelo slabemu igrišču premagali dobre Kranjčane s 3:1. Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah: Jesenice — Korentar, (Volarič), Rozman, Medja, Luznar, Crnollogar, Lavičar, Tišler, Klinar, Hribar in Župevc. Premoč Jeseničanov

Jesenice, 23. aprila — Sinoči je bilo v Domu Partizana mednarodno srečanje namiznotenjskih ekip PSV iz Celovca in jeseniške železarne. Srečali so se člani, članice in mladinci, v vseh dvobojih pa so bili boljši domačini. Rezultati — moški: 5:0; ženske 3:2; mladinci 5:2.

REPUBLICKA ROKOMETNA LIGA: MOSKI: Krim: Odred 9:7; Slovan: Brečlee 22:13; Branik: Rudar 15:9; Kovinar: Mladost 10:9; Svoboda: Olimpija — preloženo

ZENSKO: Slovan: Crnomelj 3:3; Svoboda: Koper 5:3; Mladost: Storičič 5:0 w.o.

II. kolo Slovensko-hrvatske košarkarske lige

Prvi točki

Triglav: Radnički 45:40 (22:20)

Kranj, 23. aprila — Sinoči je bila na igrišču v Savskem logu prvenstvena tekma med Radničkim iz Slavovskega Broda in domačim Triglavom. Čeprav so bili Kranjčani precej boljši od gostov, vendar pod košem niso imeli sreče. Zato se je rezultat večkrat menjaval v korist prvega ali drugega moštva, ali pa je bil rezultat izenačen. Tako so še v 14. minuti drugega dela igre spet prišli v vodstvo gostje z rezultatom 35:33, še v isti minuti pa so domačini rezultat izenačili, v naslednji pa je Marjan Rus že povedel Triglavane. Od te minute dalje pa so domačini razliko v točkah le še večali in srečanje zanesljivo odločili v svojo korist z rezultatom 45:40. Srečanje sta vodila sodnika

Brumen in Lavrič iz Ljubljane, ki pa sta očitno zakrivila nekaj napak v škodo domačinov, kar predvsem velja za prvi polčas. Verjetno bi domačini tudi lahko dosegli boljši rezultat, če ne bi vso tekmo igrala le prva petorka (Petrič, brata Belehar, Bohinc in Marjan Rus), ki ima večkrat zaradi utrujenosti kritične trenutke, medtem ko nekateri prav tako dobri igralci vso tekmo presedijo na klopi za »rezerve«.

Tesna zmaga

Jesenice, 23. aprila — Danes sta se tu v okviru I. republiške košarkarske lige srečali moštvi domačih Jesenic in Svobode iz Ljubljane. Kljub slabemu, deževnemu vremenu, je bilo srečanje nadvse zanimivo, zmagali pa so domačini s temnim rezultatom 40 proti 38 (23:25).

PIONIRJI SO SE POMERILI V SAHU

Preteklo nedeljo so se na Jesenicah pomerili v šahu pionirji vseh šol jeseniške komunne za pokal maršala Tita. Med enajstimi ekipami so pri starejših pionirjih zmagali učenci s Koroske Bele z 21 točkami pred osmetliko »Tone Cufar« z Jesenice z 19,5 točke in pred šolo »Prežihov Voranc« prav tako z Jesenic, ki je zbrala 15 in pol točke. Med dekleti so bile najuspešnejše pionirke iz Kranjske gore, pri mlajših pionirjih pa je imela najboljšo predstavnico šola s Koroske Bele.

V globoki žalosti sporočamo vsem sorodnikom in znancem, da nas je nenadoma zapustila naša draga teta

MARIJA JENKO

Pogreb nepozabne bo danes, v ponedeljek, ob 16. uri iz Pivke 34 na pokopališče v Naklo, Ljubno, Naklo, dne 23. aprila. Žalujoči: Ambrožič, Ljubno Jenko in Lunar, Naklo

MALI OGLASI

PRODAM

Prodajam skoraj nov, opremljen Fiat 600 — 1960. Naslov v oglasnem oddelku 1530. Prodajam dobro ohranjeno opremo za dnevno sobo: kavč, kombinirano omaro, 4 fotelje, mizico. Poizve se pri tov. Semenu, Tavčarjeva 18, Kranj. Ugodno prodajamo dobro ohranjeno roletno svetilbo izmeri 146 x 240 cm. Kupci naj se javijo na upravi Trgovskega podjetja Slovenka, Radovljica 1531. Prodajam avio Topoline B in moped Colibri. Jelencova 23, Kranj 1537. Prodajam Lambrette LD 150 cm. Naslov v oglasnem oddelku 1545. Prodajam dobro ohranjen radio. Cena ugodna. Jekovec Franc, Križe 26 1547. Prodajam še dobro ohranjeno moško in žensko kolo. Naklo 144 1555. Prodajam moped TMZ po zelo ugodni ceni ali zamenjam za rabljen motor. Gaser Ivan, Spodnja Sorica 5 nad Železniki 1698. Prodajam 3 ha travnika na Mikli po nizki ceni. F. K. Delavska 39, Kranj 1609. Prodajam kotliček za kuhanje perila in dve skrinji. Naslov v oglasnem oddelku 1610. Prodajam enostanovanjsko hišo pripravno za obrtnika. Naslov v oglasnem oddelku 1611.

KUPIM

Kupim še dobro ohranjen Opel Record ali Volkswagen novejšega tipa. Naslov v oglasnem oddelku 1563. Nujno kupim 400 kg betonskega železa, profil 8 ali 10 ali ga za 2 meseca vzamem na posodo. Naslov v oglasnem oddelku 1612. Kupim 2 ali 3 sobno stanovanje v Kranju. Ni potrebna takojšnja vselitev. Ponudbe oddati v oglasni oddelk pod »Mirna stran« 1613.

OSTALO

PD Radovljica razpisuje delovno mesto oskrbnika v Valvazorje.

Komisija za odpovedovanje in sklepanje delovnih razmerijh pri Trgovskem podjetju »Krvavec« Cerklje — razpisuje naslednja delovna mesta:

3 trgovske poslovodje za poslovalnico št. 1 Cerklje, Senčur in Lahovče

1. pogoj: visokokvalificiran trgovski delavec z najmanj 3-letno prakso na poslovodskem mestu; 2. kvalificiran trgovski delavec z najmanj 5-letno prakso v trgovini. Kandidati za razpisana delovna mesta naj se osebno zglase v pisarni podjetja ali pa naj pošljejo pisemne ponudbe. Rok za prijavo je do 10. maja. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

„IZLETNIK“

Turistična agencija — razpisuje delovno mesto šefa turistične poslovalnice v Kranju referenta za domači turizem v poslovalnici Kranj. Pogoji: srednješolska izobrazba, znanje enega tujega jezika, praksa v turizmu. Pismene prošnje sprejema tajništvo IZLETNIKA v Ljubljani, Celovška 121.